
 af Steven Arnfjord

HJEMLØSHEDSFORSKNING OG AKTIVISTISK AKTIONSFORSKNING

Hjemløsheden i Grønland ligner på flere måder hjemløshed i flere vestlige lande, og så er der alligevel en række forhold, der adskiller sig. I godt 10 år har vi set på tendenser (Arnfjord, 2015a), individualiseringen af hjemløshed som et socialt problem (Arnfjord, 2022) og senest stået for Grønlands første nationale hjemløsetælling (Arnfjord & Perry, 2022). Vi har knyttet internationale samarbejder med andre hjemløshedsforskere (Christensen et al., 2017; Schiermacher, 2020; Schiermacher & Arnfjord, 2021; 2020; Schiermacher & Arnfjord, 2021), samt opstartet komparative feltarbejder i andre arktiske byer (Arnfjord & Perry, 2023).

Hvor flere vestlige lande har et stort beredskab omkring hjemløshed i form af sociale programmer og en new public governance-tilgang til at blande offentlige og private instanser (Dickinson, 2016), så har vi i Grønland en stor offentlig sektor og offentlig boligorganisation, som reelt er de eneste aktører, når det handler om boligindsatser og økonomiske velfærdsydelse. I Grønland er socialpolitiske omstillinger og udarbejdelse af ny sociallovgivning en langtrukket affære. Bosætningen langs kysterne gør bosættelser til en næsten permanent og meget omkostningsfuld proces.

I hjemløshedsforskningen har vi arbejdet både praksisrettet og aktivistisk. Den manglende politiske opmærksomhed på området var med til at øge, hvad Freire har kaldt en tavshedskultur, som pacificerer og undertrykker udsatte grupper (Freire, 2007).

I Axel Honneths kritiske teori handler det blandt andet om en usynliggørelse af grupper, som man ikke ønsker at beskæftige sig med. Den fuldstændige mangel på anerkendelse sker ved, at man bliver set lige igennem. Man ses måske fysisk, men ens indre disposition registreres ikke af andre (Honneth & Willig, 2003). Aktivismen har derfor taget udgangspunkt i at give stemme, give lyd og skabe opmærksomhed. Vi italesatte sociale problemer omkring hjemløshed, bolignød, overbelagte boliger, økonomisk uoverkommelige boliger, lave overførselsindkomster og manglende politisk opmærksomhed. I 2010'erne startede det med debatter i KNR (Grønlands Radio) (Kreutzmann, 2015), kronikker i Sermitsiaq (landsdækkeende avis) (Arnfjord, 2019c) og diverse danske medier (Christiansen, 2016; Søndergaard, 2017). Centralt har det omhandlet empowermentbegrebet, som jeg tidligere har sat i forbindelse med frigørende socialforskning (Arnfjord, 2013). Det er ikke individets styrke alene, som er i centrum. Det er en re-demokratisering af samfundet. Freires berømte kritiske bevidstgørelse *conscientization* (Freire, 2005) handler også om den reelle anerkendelse i at blive lyttet til og taget alvorligt som en grundlæggende menneskeret, der for eksempel ligger i adgangen til en tryk, sikker og betalingsvenlig bolig (UNHABITAT, 2009). Empowerment handler om det grønlandske samfund som en helhed. Koloniseringen og moderniseringen af Grønland har skabt en stigende individualisering, som blandt en politisk klasse og en middelklasse har skabt nogle skyklapper, hvad angår socialt udsatte (Arnfjord, 2022). Opmærksomheden på hjemløhedsområdet handler derfor også om at modarbejde polariserende tendenser, hvor manglende forståelse mellem samfundets klasser skaber en indifferens og en dehumanisering af folk i bolignød for i stedet at styrke en gensidig forståelse.

Det har været aktionsforskning forstået som et langt træk; fra ingen politisk eller mediemæssig opmærksomhed omkring hjemløshed til problemidentificeringer over flere delprojekter i form af feltarbejde gennem et suppekøkken (Arnfjord, 2019b, 2019a), photovoice-studier (Arnfjord & Christensen, 2021), kapacitetsopbygning med socialarbejdere i Nuuk (se Kevin Perry's artikel i dette nummer), kønsstudier (Arnfjord & Christensen, 2023) og forskningssamarbejder omkring hjemløshed blandt grønlandere i Danmark (Schiermacher & Arnfjord, 2021) (se Mille Schiermachers artikler i dette nummer). Det er vedholdende forskning og forskningskommunikation, som vi formoder har bidraget til at flytte den politiske opmærksomhed på området, hvilket har resulteret

i reformer, nationale tællinger, officielle definitioner på hjemløshed og den første nationale hjemløsestrategi (Departementet for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender, 2023).

Hjemløsheden har næsten det universelle tilfælde, at der er tale om det man i planlægningsproget kalder en vild problemstilling; det kræver løsninger, hvor man ikke kan være sikker på at indsatsen virker. Opdragelse af børn falder ind under kategorien vilde problemstillinger; der er ikke én opskrift, der passer på alle børn alle steder, som vi kan være sikre på har et nogenlunde frugtbart resultat? Modstillingen er tamme problemer så som at lappe en cykelslange. Det er en nogenlunde velbeskrevet procedure, som stort set, hvis den udføres korrekt, vil give samme resultat hver gang. At kalde hjemløshed for en vild problemstilling optræder ofte i hjemløshedslitteraturen, men i langt mindre udstrækning i de offentlige debatter omkring sociale problemer, som her forstås som strukturelle problemstillinger, som overstiger hvad den individuelle borger kan overkomme (Rubington & Weinberg, 2003).

I Grønland, som i andre lande, har tidligere typificeringer af sociale problemer været forsimplede. Alkoholmisbruget var et spørgsmål om, at man enten skulle stoppe eller, for nogle oprindelige folk, blot skulle lære en sundere måde at "nyde alkohol" på. I 1970'ernes bølge af arbejdsløshed i Grønland, som blev beskrevet i offentlige medier, var det en meget gennemgående tanke blot at give folk et arbejde, og så var det problem løst (Janus, 1964).

Langvarig arbejdsløshed er et strukturelt og komplekst problem på højde med hjemløshed. Arbejdsløsheden og hjemløsheden resulterer ind i mellem i en offentlig frustration og spørgsmålene hober sig op. Det tenderer til individualiserende *victim blaming*, hvor den enkelte må tage sig sammen, man "fixer" arbejdsløsheden ved at folk tager et arbejde; alkoholforbruget fixes ved at lukke for salget og hjemløsheden ved at give folk et hjem. Det vil også virke på kort sigt, men det er et udtryk for symptombehandling og en individualiserende tilgang. For at fastholde folk på arbejdsmarkedet, skabe et sundere forhold til alkohol og sikre betalingsvenlige boliger, kræves der en mere vedvarende social-, boligpolitisk og kollektivistisk tilgang, som virker, hvis der er massiv politiske opbakning på lands, kommune- og lokalsamfundsplan.

I denne artikel opsummeres næsten 10 års forskningsarbejde med hjemløshed i Grønland. Metodisk har arbejdet været båret af et aktivistisk drive mod at forandre, hvad der i starten af projektperioden bedst kan beskrives som stilstand, usynliggørelse og socialpolitisk uopmærksomhed omkring mennesker ramt af hjemløshed. Forskningsprocessen har vekslet mellem at skulle råbe beslutningstagerne op og indgå i konstruktive samarbejder med systemet. Det ligger i en neomarxistisk tilgang, at man ikke kun kan kritisere; man må også, måske særligt i arktiske samfund, hvor samfundet er tæt og kollektivistisk, forstå, hvordan man kan samarbejde med systemet og beslutningstagerne. Det er lykkedes, og vi er i forløbet gået fra indledende problemidentifikation og nationale kvantitative optællinger til gedigen socialpolitisk prioritering på området i form af officielle definitioner på hjemløshed og boligforsøgsordninger.

Hjemløsheden og arbejdsløsheden er også et udtryk for stilstand (idleness), og det udfordrer kapitalistiske vækstideer om at alle skal leve et aktivt og især meningsfuldt liv. I et moderne samfund som det grønlandske er det i forhold til traditionelle tider med mere kollektivismen nu blevet en individuel opgave at skabe meningen med tilværelsen. Det er en opgave som lykkes for middelklassen, som er vokset op med omsorg og nærvær – med en intakt mængde selvtillid, selvværd og modstandskraft (Arn fjord, 2022). Spørgsmålet er, hvad velfærdssamfundet stiller op med minoriteten, som har oplevet et gennemgående tab af mening.

Undren blev til advocacy og policyforandring

Indgangen til den nuværende hjemløshedsforskning skete som en del af et sundhedsprojekt, hvor forekomsten af tuberkulose skulle undersøges i et samarbejde mellem sundhedsvæsenet og Frelsens Hær i Nuuk i 2014, som dengang havde været i Grønland i 2 år (Arn fjord, 2015b). Der var ikke meget tuberkulose, men omfattende social nød. Johan Asplund skriver om det vigtige for en sociolog i, at man kan undre sig over samfundet (Asplund, 1972). Det er en acceptabel videnskabelig aktivitet at sidde i sin lænestol og undre sig. Asplunds undren er reel nok; alle mennesker undrer sig, forskere er nok mere privilegerede, fordi vi har tiden og nærmest har undren som en arbejdsopgave. Vi kan strukturere vores undren og er skolet i metoder til at udfolde den yderligere. Men det kan en aktionsforskningsinspireret sociolog i Grønland dog ikke nøjes med. Det ligger en nytteforpligtelse overfor samfundet, og et ansvar.

I dekoloniseringslitteraturen tager man direkte afstand fra at tilstræbe en metodisk objektivitet:

As an indigenous person I do not have the luxury of being 'objective' or the naivety to assume that knowledge production can be without bias. (Wark, 2021)

The field I am analyzing is the world I am involved in, where I encounter others and where I am towards others in a phenomenological sense, in everyday interaction. (Seckinelgin, 2023).

Begge citater indfanger min hverdag. Selv om jeg ikke er på feltarbejde ugentligt, så bor jeg i byen, hvor der er 19.500 Nuumiutter (Nuuk-borgere). På vej til mine børns skole passerer vi herberget og jeg hilser dagligt på folk i miljøet, som jeg har kendt til i snart 10 år og som kender mig og ved, at jeg arbejder med hjemløshedsforskning, med socialpolitik, suppekokkenarbejde og for at forbedre vilkårene i miljøet. Det kan jeg ikke fritage mig selv for. En aktionsforskners rolle(r) kan kendes ved, at det skal skrives i flertal.

Hjemløshed er en situation, hvor man ikke retmæssigt har et sikkert, trygt og fast sted at opholde sig ubestemt.

Nogle gange er man analytiker, rettighedsforkæmper, kommunikatør, rådgiver, facilitator eller den kapacitet, der bliver efterspurgt fra samarbejdspartnerne. Arbejdet med de mange roller har Brydon-Miller og Aragón beskrevet i artiklen: "The 500 hats of the action researcher", hvor de skriver:

Our role changed throughout as we continually tried to figure out what types of interventions and methods made sense in different moments (Brydon-Miller & Aragón, 2018).

I forhold til mennesker, som er ramt af hjemløshed, så bidrog de første videnskabelige artikler ikke til at skabe forandringer. Der skulle mere til for at forandre de problematiske livsvilkår. Da jeg stødte på hjemløsheden i Frelsens Hær i 2014, kom der 15-25 mennesker på daglig basis. Kommunen havde oprettet en varmestue Kialaarfik (varmestedet), som reelt var et nødhjørne svarende til Himmelekspressen på Vasbygade i København, hvor man skulle være ude af herberget i dagtimerne (Himmelekspressen, 2023). Problemstillingen i Grønland var en manglende politisk opmærksomhed på hjemløshed som en social problemstilling og ikke kun noget, der handlede om den enkelte borgers individuelle problemer. For at rykke ved status quo begyndte vi at adressere hjemløshed som et strukturelt problem og et socialt problem, som rakte udover individuelle problemstillinger. Det krævede en aktivistisk indsats at råbe systemet op og komme i dialog med politiske beslutningstagere for at forandre 2010'ernes socialpolitiske stilstand på området.

If true commitment to the people, involving the transformation of the reality by which they are oppressed, requires a theory of transforming action, this theory cannot fail to assign the people a fundamental role in the transformation process (Freire, 2007, p. 126).

Sammen med lektor Kevin Perry og ph.d.-studerende Mille Schiermacher (se begges artikler i dette temanummer), har vi begrebet flere problemstillinger omkring hjemløshed. Det har været samme tilgang, som man benytter i det systemiske behandlingsarbejde, hvor fokus ikke er "problembarnet", men problemerne omkring barnet, og dermed på samme vis problemstillingen omkring mennesker, som lever i hjemløshed. Gennem årene har vi sammen med mennesker ramt af hjemløshed understreget vigtigheden af en skærpet politisk og offentlig opmærksomhed omkring mennesker, der lever i hjemløshed og ofte med Frelsens Hær og Kofoeds skole som stærke allierede organisationer i processen.

Ud over den aktivistiske og forskningsmæssige side har vi i samarbejde med Frelsens Hær også et praksisrettet ugentligt

suppekokken til gæsterne i Frelsens Hær og borgere, som mest viser sig ude efter officiel lukketid. Det er stadig det eneste reelle aftentilbud i Nuuk, hvor selv biblioteket lukker klokken 18:00.

Advocacy er et centralt afsæt i det tidlige forskningsprojekt *Social Dynamics of Homelessness* (2016-2020), hvor vi sammen med den canadiske hjemløshedsforsker Julia Christensen italesatte fraværet af et politisk engagement.

Der var før 2023 ingen national hjemløsestrategi, ingen socialpolitik og ingen reel lovgivning på området.

Dette koblet op på en folkelig konservativ holdning, der til tider lignede *victim blaming*. Hjemløshed er menneskers egen skyld. Det blev afdækket i en forskningsrapport, som vi lavede sammen med Røde Kors med bl.a. Frelsens Hær i styregruppen. En af rapportens konklusioner fra en telefonrundspørge, som dækkede et bredt udsnit af befolkning på landsbasis, var at mennesket overvejende selv er skyld i den situation, som de er havnet i (Greenlandic Red Cross, 2018). Hvis folk søgte ly for natten i nedlagte bygninger, blev den rømmet hurtigt af myndighederne. Der var en case, hvor kommunen rømmede et nedlagt krudtlager og ved et uheld efterfølgende kom til at indespærre en sovende mand i 17 dage (han blev senere fundet og befriet) (Schultz-Nielsen, 2017).

Feltarbejde, Frelsens Hær og folketælling

Suppekokkenet har de sidste 9 år dannet baggrund for feltarbejde omkring mennesker i udsatte livssituationer. Det har åbnet døre, hvor jeg på invitation har kunnet bevæge mig ind og ud af miljøerne. Rent etisk er arbejdet foregået på et forhandlet mandat. Det vil sige, at hvis jeg begynder at høre fra miljøet omkring mennesker, der lever i hjemløshed, at jeg skal stoppe med mine aktiviteter, så gør jeg det. Det vil sige, at hvis jeg med tiden bliver for konform i min forskning og for eksempel kun følger politikernes fodspor eller ikke længere er en kritisk stemme, der adresserer sociale problemstillinger, så skal jeg sadle om. Som feltforsker skal man være *lydhør for de tilbagemeldinger, der kommer fra miljøet. Der bliver stadig smilt, givet fist bumps* og hævet øjenbryn (en positiv tilkendegivelse i Grønland). Så mandatet må eksistere endnu.

Gennem årene har jeg haft et godt samarbejde med Frelsens hær. Jeg deler ikke hele hærens syn på tro, men den moralske tilgang til arbejdet og den nødvendige menneskelige rummelighed overfor mennesker i udsatte livssituationer deler vi. Det helt nye ved Frelsens Hærs ankomst i 2012 i Grønland var en trosbaseret organisation, som tog afsæt i lavtærskelsprincippet. Der var noget grundlæggende menneskeligt, der kom først - frem for

reglementer og bureaukratier. Hæren vil kalde det kristendom, og det virker også helt kierkegaardsk i den hjælpe-filosofiske tilgang med at: "møde folk der hvor de er" (Kierkegaard, 1859). Udefra betragtet kan det omtales som et lavtærskelsprincip. Det vil grundlæggende sige, at døren er åben og her kan man komme indenfor, hvis man har et behov. Det er det samme, som vi praktiserer i suppekøkkenet. Så længe der er plads til alle, og man ikke er til stor gene for andre, skal man kunne være i suppekøkkenet. Det lyder elementært, men der har i de fleste iterationer af varmerstuer og forskellige nødherbergsløsninger længe været et princip om, at brugeren ikke måtte være påvirket af alkohol, hash eller andet, hvilket i den tunge ende af den sociale udsathed er svært at efterleve. Alkoholens eskapistiske funktion giver en mental pause i de ofte barske hverdage, som en tilværelse i hjemløshed byder en på. Når man stopper en beruset borger i døren, så afviser man også noget menneskeligt – og det er moralsk et problem.

Aktion gennem dokumentation og forandring

Forskningen indskrives sig i neo-marxismen, dvs Marx læses mindre dogmatisk (Wright, 1991). Man skal stadig være kritisk og stille spørgsmål, samtidig med at vi i tråd med Erik Olin Wright søger at samarbejde med systemet (Wright, 2006). I den første generation af kritisk teori har Horkheimer blandt andet et skarpt opgør med positivismens talbasering af samfundet (Horkheimer, 1970). Det blev til en antipositivisme, og skulle vi følge den tanke, så ville et samarbejde om en landsdækkende hjemløsetælling ikke have været med vores deltagelse. Når vi deltog i den vigtige omend instrumentelle opgørelse af mennesker ramt af hjemløshed, var det for at samarbejde om den efterfølgende analyse og den vigtige definition af genstandsfeltet *hjemløshed*, som blandt andet ledte til en officiel definition af hjemløshed og dermed et skridt på vejen til øget politisk opmærksomhed og flere muligheder for at skabe kommunal lovhjemmel til at oprette sociale tilbud til målgruppen.

Tællingen blev gennemført som et pilotstudie på landsbasis og nåede frem til, at 491 mennesker kunne siges at befinde sig i en situation af hjemløshed. I løbet af hjemløsetællingen definerede vi fire grupper af hjemløse: Synlige hjemløse, usynlige hjemløse, funktionelle hjemløse og risikobetinget hjemløse. Definitionerne er udarbejdet med afsæt i, at der i Grønland såvel som store dele af den øvrige verden er et højt niveau af usynlig hjemløshed, som heller ikke indfanges i mange europæiske tællinger, hvor man alene tæller gadesovere, servicebrugere og mennesker på herberg. Det gælder også funktionelle hjemløse; mennesker med mentale lidelser, som ikke kan bo alene. Disse fire overordnede kategorier har vi taget højde for – samtidig med en overordnet beskrivelse som lyder:

Hjemløshed er en situation, hvor man ikke retmæssigt har et sikkert, trygt og fast sted at opholde sig ubestemt.

Definitionen er dels fagligt understøttet af vores arbejde, men i et aktivistisk øjemed er det en enormt vigtig brik i processen mod at skabe et mere handlekraftigt politisk fokus på området, så der kan refereres dels til en definition og dermed til en fælles forståelse af, hvad det er vi taler om i Grønland, når vi taler om mennesker, der lever i hjemløshed. Den europæiske definition er lidt problematisk, fordi den giver et indtryk af, at den alene forholder sig til manglen på et hjem i en materialistisk forstand. Når vi har talt med mænd i hjemløsemiljøet, så henviser de typisk til nogle materielle behov som et hjem og et arbejde. Kvinder understreger dog også vigtigheden af, at hjemmet skal være et trygt og sikkert sted at opholde sig. Det vil sige, at de sociale situationer og givetvis den retmæssige dimension, som kan forbindes med retten en tryk bolig på ubestemt tid, skulle inddrages i definitionen.

I Grønland var usynlig hjemløshed den største gruppe. De sofa-surfer eller bor på tålt ophold hos familiemedlemmer eller bekendtskaber. Det er en usikker boligsituation, som ikke er holdbar, da den ikke skaber de fornødne rammer for et privatliv, selv at kunne sætte grænser for eget hjem, for man er konstant på andres nåde. Der er givetvis en mindre gruppe, som trives i denne boligsituation, men stillet overfor valget om man for eksempel vil blive boende hos ens bedsteforældre eller rykke ind i naboeligheden, så vil folk højst sandsynligt vælge det sidste.

Tællingen viste også, at Grønland ligesom andre lande oplever at 3/4 dele er mænd og altså kun en ud af fire mennesker, som lever i hjemløshed, er kvinder. 70% befinder sig i aldersgruppen 30-59. 16% er unge mellem 18-29 år og 14% er ældre over 60 (Arnfjord & Perry, 2022).

I en videnskabelig og socialpolitisk sammenhæng er tællingen vigtigt i den forstand, at den blev det første overblik over mennesker, som lever i hjemløshed. Men det som tællingen leverer, er et øjebliksbillede i form af en point-in-time tælling, som giver en indikation af, hvor mange mennesker der lever i hjemløshed i Grønland 2022 i april måned. Tællingen kan få en komparativ værdi, såfremt det bliver muligt at gentage den, således at man kan følge en udvikling omkring hjemløshed og arbejde på at få flere mennesker ud af hjemløshed.

Den næste fase, som fulgte kort efter, var at Naalakkersuisut for sociale anliggender (socialministeren) fremlagde en hjemløsestrategi, hvor en helt særlig metode i form af 'Housing First'

er nævnt. Så fra hjemløsetællingens kvantitative overblik og forskningsmæssige aktivitet og til den politiske aktivitet omkring et fokus på Housing First fik kommunerne nu et redskab at arbejde videre med i form af boligindsatsen og den sociale indsats, der skal være til stede omkring hjælpen til at blive i egen bolig. Der er stort set enighed om at Housing First er noget af det mest virkningsfulde inden for hjemløshedsområdet i nyere tid.

HVAD BYDER FREMTIDEN PÅ?

Vi kigger ind i to dominerende tendenser. Antallet af hjemløse særligt i Nuuk kommer ikke til at falde. Boligproblemstillingen bliver ikke løst foreløbig. At Nuuk skal vækste er en hensigt i en liberal centralistisk byplanlægning. En hovedstadsstrategi, hvor målet er at 30.000 mennesker er bosat i Nuuk i 2030, vil få en meget markant indvirkning på hele Grønland. Boligproblemstillinger om at bygge boliger til en pris, så folk i de laveste økonomiske grupper har råd til at bo i dem, er ikke blevet fremlagt. Der er ingen konkrete politiske planer om billigere boliger på tegnebrættet.

Det er i dette perspektiv, at vi fortsætter det socialpolitiske forskningsarbejde. Det kommer til at handle om, at samarbejde med kommunerne om at implementere metoder bag housing first tilpasset grønlandske forhold overfor deres socialarbejdere. Så vil vi løbende forfølge vigtigheden om at skabe et rummeligt samfund og modarbejde tendenser til NIMBY-ism (Not In My Back Yard) (Piat, 2000), som bestemt er en tydelig problematik. Der ligger endvidere en social retfærdighedsopgave i at fastholde en politisk opmærksomhed på området og jævnligt komme i dialog med det politiske miljø- og NGO-miljøet om fælles indsatser, deling af viden og øget kommunikation på området til gavn for mennesker i hjemløse livssituationer. Der er et boligstøtteprojekt undervejs, som har til formål at lave botræning for mennesker, som har levet i hjemløshed. Projektet forløber over to år med opstart i 2023.

Aktionsforskningen fortsætter med et kapacitetsopbygningsprojekt i samarbejde med Kommuneqarfik Sermersooqs gade-team, boligstøtteprojektet, historisk forskning fra Rigsarkivet over Nuuks første KFUK-herberg i 1970'erne, samt udvikling af en housing first metodik med afsæt i kollektivismen som et miljø, der skaber styrket fællesskaber og stærke mennesker.

Litteratur

- Arn fjord, S. (2013). Positiv Magt – Deltagende aktionsforskning som empowerment af socialarbejdere i Grønland. *Social Kritik*, 135(25).
- Arn fjord, S. (2015a). Forskning i Williamscafe. *Visionmission*, 55, 3.
- Arn fjord, S. (2015b). Social udsathed og tuberkulose i Nuuk. *Tikiusaaq*, 02(23).
- Arn fjord, S. (2019a). Hjemløshed i Grønland – Og socialpolitiske perspektiver. *Grønland*, 67(2), 71–81.
- Arn fjord, S. (2019b). Hjemløshed og alkoholmisbrug i et grønlandsk socialpolitisk perspektiv. *Stof*, 12–16.
- Arn fjord, S. (2022). "Du ved godt, at jeg aldrig har penge til dig!" – et modtræk til individualiseringsfokusset på sociale problemer i Grønland. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*, 60(4), 85–97.
- Arn fjord, S. (2019c, November). Hjemløshed rækker ud over individuelle problemer og kommunale opgave. *Sermitsiaq*, 35.

- Arn fjord, S., & Christensen, J. (2021). Visuel sociologi Fotoet i arktisk samfundsvidenskab. In S. Arn fjord & G. Hovgaard (Eds.), *Samfundsvidenskabelig praksis – Arktiske perspektiver* (pp. 231–254). Greenland University Press.
- Arn fjord, S., & Christensen, J. (2023). Search of Security: Women's Homelessness in Nuuk, Greenland. In J. Christensen, S. Carraher, T. Hedwig, & S. Arn fjord (Eds.), *Housing, Homelessness, and Social Policy in the Urban North* (p. kap10.). University of Toronto Press.
- Arn fjord, S., & Perry, K. (2022). *Den grønlandske hjemløsetælling 2022 – Pilotællingens oversigtsrapport* (p. 40). Ilisimatusarfiks Center for Arktisk Velfærd. <https://da.uni.gl/find-personale/afdeling-for-socialt-arbejde/steven-arnfjord/publikationer.aspx>
- Arn fjord, S., & Perry, K. A. (2023). Exploring the Social Problem of Homelessness in Arctic Urban Settings. *Shared Voices*, 2023, 30–31.
- Asplund, J. (1972). *Om undren overfor samfundet*. Hans Reitzel.
- Brydon-Miller, M., & Aragón, A. O. (2018). The 500 hats if the action researcher. In A. Bilfeldt, M. S. Jørgensen, J. Andersen, & K. A. Perry (Eds.), *Den Ufærdige Fremtid* (pp. 19–47). Aalborg Universitetsforlag. https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/286621905/Den_uf_rdig_fremtid_online_2.pdf
- Christensen, J., Arn fjord, S., Carraher, S., & Hedwig, T. (2017). Homelessness across Alaska, the Canadian North and Greenland. *Arctic*, 70(4), 349–364.
- Christiansen, M. S. (2016, May). Forskere vil give grønlandske hjemløse en stemme. *Videnskab.Dk*. <http://videnskab.dk/kultur-samfund/forskere-vil-give-gronlandske-hjemlose-en-stemme>
- Departementet for & Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender. (2023). *Naalakkersuisuts Hjemløsestrategi* (p. 38). Naalakkersuisut. <https://naalakkersuisut.gl/-/media/naalakkersuisut/filer/dep/socialomraade/nyheder/hjemlsestrategi-2023-dk.pdf?la=da&hash=879196FB585CB6DCC14CE0EFBAC2BBCC>
- Dickinson, H. (2016). From New Public Management to New Public Governance: The implications for a 'new public service'. In J. Butcher & D. Gilchrist (Eds.), *The Three Sector Solution Delivering public policy in collaboration with not-for-profits and business* (pp. 41–60). ANU Press.
- Freire, P. (2005). *Education For Critical Consciousness*. Continuum.
- Freire, P. (2007). *Pedagogy of the oppressed: Vol. 30th. anni*. Continuum.
- Greenlandic Red Cross. (2018). *Sårbare Grupper i Grønland – Kalaallit Røde Kors' Sårbarhedsundersøgelse 2017-2018*.
- Himmelekspressen. (2023). *Om os*. <https://himmelekspressen.dk/om>
- Honneth, A., & Willig, R. (2003). *Behovet for anerkendelse: En tekstsamling: Vol. 1. udgave*. Hans Reitzel.
- Horkheimer, M. (1970). Tradisjonell og kritisk teori. In R. Kalleberg (Ed.), *Kritisk teori: En antologi over Frankfurter-Skolen i filosofi og sosiologi: (Max Horkheimer, Herbert Marcuse, Theodor W. Adorno, Jürgen Habermas)*. Gyldendal Norsk Forlag.
- Janus. (1964, January 30). Arbejdsløshed er flere ting. *Atuagagdliutit*, 14.
- Kierkegaard, S. (1859). *Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed: En ligefrem Meddelelse: Rapport til Historien* (p. 114). Reitzel.
- Kreutzmann, N. (Director). (2015, July 15). Forsker: INI træder på samfundets svageste. In *KNR - Qanorooq*. KNR. <https://knr.gl/da/nyheder/forsker-ini-tr%C3%A6der-p%C3%A5-samfundets-svageste>
- Piat, M. (2000). The NIMBY Phenomenon: Community Residents' Concerns about Housing for Deinstitutionalized People. *Health & Social Work*, 25(2), 127–138. <https://doi.org/10.1093/hsw/25.2.127>
- Rittel, H., & Webber, M. (1973). Dilemmas in a general theory of planning. *Policy Sciences*, 4, 155–169.
- Rubington, E., & Weinberg, M. S. (2003). *The study of social problems – Seven perspectives* (7. ed.). Oxford University Press.
- Schiermacher, M. B. (Director). (2020). *Rigsfællesskabets spiral til hjemløshed*. <https://podcasts.apple.com/dk/podcast/rigsf%C3%A6llesskabets-spiral-til-hjeml%C3%B8shed/id1538556284?uo=4>
- Schiermacher, M. B., & Arn fjord, S. (2021). Socialpolitiske barrierer i Rigsfællesskabet – Strukturel vold mod udsatte grønlandere i mødet med Danmark. *Social Kritik*, 164, 1–16.
- Schultz-Nielsen, J. (2017, February 22). Kommunal fadæse: Ung mand sad indespærret i 17 dage. *Sermitsiaq*. <https://sermitsiaq.ag/node/194334>
- Seckinelgin, H. (2023). Teaching social policy as if students matter: Decolonizing the curriculum and perpetuating epistemic injustice. *Critical Social Policy*, 43(2), 296–315.
- Søndergaard, B. (2017, November). Grønlands kirke vender ryggen til sociale problemer. *Kristeligt Dagblad*.
- UNHABITAT. (2009). *The Right to Adequate Housing* (21; p. 58). United Nations. https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/FS21_rev_1_Housing_en.pdf
- Wark, J. (2021). Land acknowledgements in the academy: Refusing the settler myth. *Curriculum Inquiry*, 51(2), 191–209. <https://doi.org/10.1080/03626784.2021.1889924>
- Wright, E. O. (1991). Hvad er analytisk marxisme. *Tiden*, 52(3).
- Wright, E. O. (2006). Compass points. *New Left Review*, 41, 93–126.

Steven Arn fjord

Steven Arn fjord er socialforsker og sammen med Tenna Jensen leder af Ilisimatusarfik Center for Arktisk Velfærd. Han forsker i det grønlandske velfærdssamfund, hvilket omfatter socialpolitik, fattigdom, køn, handicap, frivilligt socialt arbejde og hjemløshed. Særligt er han optaget af, hvordan man minimerer sociale problemer og øger inklusion. Udover dette så underviser han og vejleder bachel-, master- og ph.d.-projekter.